

TAM

TAM

Časopis československých skautů ve Švýcarsku

Ročník 8

číslo 1

listopad

1980

TÁBOR KRAKONOSY

V. FANDELIK
1980

Milí Tamtamáci,

se zpožděním, ale přece jsme tady. Už léta se jednalo o tom, zda Tam-tam má být ústředním nebo oblastním časopisem. Teď konečně na sněmu Evropského poradního kruhu vůdců čs.skautingu bylo odhlasováno, že ústřední časopis bude vydávat Evropská rada, kdežto Tam-tam bude časopisem švýcarské oblasti. Ústřední časopis pak bude přílohou Tam-tamu.

Na ústřední časopis, o jehož jménu se teprve jedná, bude ale chvíli třeba čekat a tak dnes dostáváte 1.číslo ročníku samostatně.

Chceme se teď zabývat přednostně našimi švýcarskými záležitostmi. Redakce se rozšířila o Žurdu z I.oddílu Baden a o Moniku z III.odd. Bern. Rádi ale uvítáme další spolupracovníky a dopisovatele.

Předplatné dosud nemůžeme stanovit, neznáme cenu budoucího ústředního časopisu. Tak zatím čtete vesele na dluh.

- Redakce -

Jezevčí obrázky.

Družina Jezevců pojídala jednou ve své "noře" rybí konzervy - takové ty oválné. Karibú jednu plechovku důkladně umyl /byla už bez víčka/ a zatím,co ostatní zpívali, on položil plechovku na bílý papír, objel tužkou po obvodu, vystříhl ovál a rychle naň načrtl hlavu Bobra. Pak obrázek vystříhl, přilepil na obrácené dno plechovky, v boční stěně při vrcholu prorazil hřebíkem 2 dírky a protáhl tudy očko z provázku na zavěšení. Takhle móda se ujala: plechovky se různě barvily, potahovaly a polepovaly, Janinka dokonce si do "obrázku" nalepila vyšitou berušku, Akela si nalepil do oválu fotografii, Muška uschlel květinu, které ještě potáhla samolepící folii, Sova měla filcovou sovu a Luděk filcovou lilii. Zkuste si to taky sami!

VODÁCKÝ PUŤÁK
PO SKANDINÁVIÍ

Účastníci této výpravy byli medvěd Bari-bal ze St.Gallenu, Bumerang a Sránek z curyšského oddílu, Fraňa z družiny pařížské a Kutilka a Mimi ze stockholmské. Cílem bylo sehrání party mladého vedení a výcvik na vodě, mimo to ale také poznat část Skandinávie.

My švýcarští jsme vyrazili z Curychu v sobotu 5.červen-ce a jeli jsme několik hodin vlakem až do Kodané. Tam jsme se sešli s Fraňou. Pak pokračovala cesta přes Oslo, které jsme si zhruba za 1 den prohlédli, až do Bergenu. Bergen je rozkošné, malebné městečko, tam jsme ztrávili 2 dny a sešli jsme se s Mimi. Cesta pokračovala dál lodí podél pobřeží až do Trondheimu, pak jsme jeli zase vlakem, přešli jsme do Švédska a tam jsme se sešli s posledním členem Kutilkou. Ještě kus vlakem a pak 2 hodiny autobusem a doje-li jsme na nejsevernější bod naší cesty, do malé vesnice poblíž norsk-švédských hranic, asi 200 km pod polárním kruhem /Gäddede/. Do té doby bylo počasí slušné, na středoevropské poměry, ze kterých jsme přijeli, výborné. Pouze na lodi bylo zataženo. Touto cestou uběhl první týden. V Gäddede jsme si vyzvedli předem objednané kanoe, nakoupili jídlo na 2 týdny a sedli na vodu. Denně jsme upád-lovali v průměru 20 km.

Asi po třech dnech jsme udělali odpočinkový den na jed-nom malém ostrůvku. Koncem prvního týdne jsme dorazili do první vesnice, kde jsme nakoupili hlavně chleba, mléko ovoce a pohledni-ce. První týden byl dost tvrdý, nebyli jsme ještě zvyklí na nové řemeslo a počasí nám taky moc nepřálo. Byly dny, kdy jsme byli dost unaveni, měli jsme silný protivítr a chvílemi přšelo, byla dost zima. Pádlovali jsme po jezerech a to je cítit každý větříček. Krajina byla ale překrásná. Sbírali jsme borůvky, ze zvířat jsme viděli bobry s jejich hrady, losy, kachny a různé ptactvo. Jezera dlouhá asi 10 - 15 km měla každý svůj ráz. Taky jsme portážovali kvůli malé přehradě, ale to šlo díky vypůjčený vozíkům dobře. Překvapením byly pro mne "bílé noci", nesetmělo se, pouze se zešeřilo. Slunce zapadalo krátce před 23.hodinou. Shánění po baterce před odjezdem bylo zcela zbytečné.

Druhý týden jsme měli už lepší počasí, každý druhý den pražilo slunce. Asi v polovině druhého týdne jsme dorazili do dal-ší vesnice, kde jsme nakoupili na zbytek naší cesty.

Třetí týden jsme měli vedra. To bych bývala neřekla, že tak daleko na severu může být tak krásné a teplé léto. Za chvíli jsme byli krásně opálení. Skončila jezera a nastaly řeky, spíše klidné, které byly ale na několika místech přerušeny přehradami a tak nás čekalo ještě několik portáží, jedna také lo km dlouhá. Také jsme jednou museli převážet kance, protože řeka byla po délce asi 2 km zacpána dřevem. Ke konci jsme měli až moc času a tak jsme zůstali 3 noci na stejném tábořišti. Udělali jsme si výlet k blízkému jezeru.

V sobotu 2.srpna jsme dorazili do Långsele, kde jsme kánoe odevzdali dráze. Sami jsme si přebalili věci z lodních pytli zase do ranců. Celkem jsme upádovali dobrých 260 km. Tímto skončila vodní část naší cesty. Bylo to moc hezké, hodně jsme se spolu nasmáli, plánovali jsme co dál, co uděláme napřesrok na táboře a pod. Většinou jsme si dobře rozuměli. Samozřejmě že jsme taky měli někdy různé názory, ale vždy jsme se nějak dohodli. Tím, že nás bylo šest, nebylo třeba určovat služby, každý věděl, co je třeba udělat. Také to, že jsme byli už zkušenější skauti mezi 16 a 19 lety nám pomohlo.

V neděli 3.srpna jsme dorazili do Stockholmu, kde si nás rodiny Kutílků a Nimi rozebraly. Prohlédli jsme si krásné hlavní město a odjížděli jsme k našim domovům.

Stavall

K R A K O N O Š

Chytili jsme období velkých dešťů a tak jsme ztrávili spoustu času v našem erubu. Ale dlouhou chvíli jsme ani tak neměli. Hráli jsme hodně her v místnosti, malovali a hlavně hodně zpívali. Puma a Píďalka nám k tomu pískaři na flétničky a Cookie a Křemílkem k tomu mlátili do kytár. Kanadana a Vlčice nás naučili také některé vícehlasé anglické. V neděli jsme zpívali spirituálové písně při mši sv. A dvakrát při táboráku. Byl to takový zpěvavý tábor.

Uvide

STROMY

Když švédský botanik pan Linné vymýšlel latinská jména pro stromy, u kaštanu koňského se spletl. Domníval se, že jde o druh příbuzný kaštanu jedlému, jehož plody se dříve používaly jako krmivo pro koně. Kaštan koňský však jedlý není - ani pro koně. Plody jsou hořké, jen máčené se hodí jako krmivo pro lesní zvěř. Botanikové později chybu pana Linného opravili, vymysleli nové latinské jméno, i česky jej přejmenovali na jírovec. Ale původní pojmenování se udržuje stále. Každý zná kaštan, ne jírovec.

Kaštan koňský je rozšířen dnes po celé Evropě. Původně však pochází z Balkánu, z Řecka a Turecka, odkud byl již v 16. století převezen do střední a západní Evropy.

Zahradníci a architekti cení zejména jeho mohutný vzrůst a vysazují jej proto v parcích, alejích a ve městech. I lesníci jej občas sázejí v lese - kaštany jsou dobrým krmivem pro zvěř. Dřevo kaštanu však naopak za mnoho nestojí. Snadno zahnívá, není trvanlivé. Staré stromy se dožívají až 200 let, tvoří mohutný, svalcovitý kmen, ale bývají často vykotlané.

Zato pro včelaře je kaštanová alej na jaře pravým požehnáním. Bíložluté květy obsahují mnoho nektaru a jsou proto vyhledávány včelami i jiným hmyzem. Kaštanový med je z počátku žlutý, později červená. A leskle hnědé kaštany jsou na podzim vděčným materiálem pro výrobu panáček, zvířátek, různých ozdob. Úspěch závisí jen na naší fantazii.

Budete-li mít na jaře možnost uříznout si dosud nevyrašenou větvíčku kaštanu, využijte jí. Velké, lesklé, lepkavé pupeny v sobě skrývají veliká tajemství. Pozorovat postup rašení kaštanových pupenů /zvláště květních/ je opravdové dobrodružství.

Plody kaštanu koňského jsou vhodné i pro klíční pokusy. Zkusíte si je zasadit - vypěstovat si z nich vlastní stromek je velice snadné. A to, co vypořádáte, se vám navíc ještě může dobře hodit ve škole v hodinách biologie.

J E L E N Í

Ř Í J E

Představte si, že stojíte na kraji paseky, kol dokola podzimní zlátnoucí listí a z ranní mlhy se proti vám vynoří - jelen. Krásný, statný, parohatý jelen. Zatroubí svou válečnou fanfáru a už se odkudsi z lesa vynoří jeho boječtivý sok. Inu, spatřit tohle překrásné podzimní přírodní divadlo bývá málokomu dopřáno, ale kdybyste někdy měli to štěstí - za to vám ručím, že byste byli z toho celí - no, jelení!

Paroží! Odkud se bere ta paráda, která zdobí hlavu samců jelenovitých savců? Losů, jelenů, daňků, srnců? A u sobů nosí parohy dokonce i samice. To proto, že je potřebuje v zimě k vyhrabávání potravy.

Materiálem pro tvorbu parohů jsou přebytky výměny látkové. První paroží vyrůstá z pučnic - to jsou malé hrbolky na čelní kosti - a má podobu jednoduchých špiček. Povrch parohu je potažen krátkou sametovou srstí zvanou lýčí. Ono chrání chrupavčitou tkáň rostoucích parůžků a dopravuje minerální látky: zejména soli vápníku a fosforu. Když pak parohy přestanou růst a náležitě ztvrdnou - lýčí dohrálo svou úlohu a jelen se své sametové srsti počne zbavovat. Třením o kmeny stromů a o větve je strhává. Myslivci říkají, že jelen "vytlouká". Paroh, původně bílý, zbarvuje se do hněda až černa rostlinnými šťávami.

Samci parohaté zvěře nosí parohy přes období říje. Je to období soubojů a pranic, při nichž se prosadí přirozeně ti nejsilnější jedinci. Ti se pak začnou ucházet o své dámské protějšky. Za nějaký čas se však ukáže, že jelen už svou krásnou a imposantní, ale jistě i těžkou a nepohodlnou ozdabu nepotřebuje: soka pobil nebo zranil či zastrašil, paní jelenovou získal. Prostě parohy shodí!

Však ono mu vyroste napřesrok paroží nové, větší, krásnější! Ale nic netrvá věčně a v určitém věku vývoj parohů končí: příště "nasadí"/jak říkají myslivci/ jelen parohy slabší a méně členité, neboť se hlásí stáří. Opotřebovaný chrup nemůže už tak dokonale zpracovávat potravu a získat potřebné živiny. Myslivec hned pozná paroží "zpátečníka". Příčinou slabšího paroží může však být i nedostatek potravin či nemoc. Přejme mu, jelenu, smrt z lovecké pušky!

KALENDÁŘ PODNIKŮ

- Sobota 8.11. Schůzka I.oddílu v bádenské klubovně za hradem. vede Žurda. Hovoří modelaři
- neděle 9. 1013 hod. tamtéž : Poradní skála vůdců a činovníků oblasti.
- Sobota 15. III.odd. Bern : nácvik tanců ve farním centru v Zollikofen. Zájemci i z řad dospělých vítáni.
15. + 16. II.odd. Curych a Medvědi St.Gallen víkend. Medvědy teď vede Baribal.
- Sobota 22. Baden schůzka
29. + 30. III.odd. Bern víkend ve skautském domě v Grauholzu.

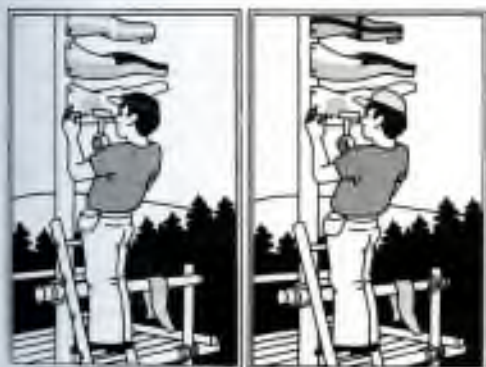

Český a slovenský exilový skauting v Evropě v Evropě

konal své vešezení v červnu t.r. v Rüsselsheimu (SR. Činovnícký slib složili do rukou starosty br.Velena a do Evropského poradního kruhu byli přijati ze Švýcar : Morymír, Žurda, Nšo-či, Vlašťovka a Monika. Upřímně blahopřejeme !

Edice SKAUTES nabízí skautské stolní kalendáře 1981 s ilustracemi Štopky. Cena Fr 9,-. Objednávky na redakci obratem !

ZTRÁTY A NÁLEZY. Pumovi někdo odvezl z Krakonoše zelené tričko se žlutým exilovým znakem na prsou. Prosíme vrátit na redakci.

PĚT ROZDÍLŮ

A JEDNA CHYBA.

Najděte pět rozdílů, kterými se liší oba obrázky a chybu, které se chlapec na obrázku dopouští!

Odměna vás nemine!

T A M - T A M oblastní časopis českých a slovenských skautů ve Švýcarsku. Vychází 4-5 ročně /podle potřeby/.
Redakce : Pirátka, Cookie, Monika, Žurda, ilustrace Tomáš
Předplatné bude oznámeno později
Uzávěrka vánočního čísla 5.12.80

Na tý louce zelený...

1 Na tý lou-ce ze-le-ný, pa-sou se tam je-le-ni, pa-se je tam

my-sli-ve-ček v ka-mi-zol-ce ze-le-ný, ze-le-ný, pa-se

je tam my-sli-ve-ček v ka-mi-zol-ce ze-le-ný.

2 Počkej na mě, mé srdce,
zastřelím ti zajíce,
aby se ti zalíbila
myšlivecká čepice.

3 Počkej na mě má milá,
zastřelím ti jelena,
aby se ti zalíbila
kamizolka zelená.

